

ДЕКІЛЬКА ЗАПИТАНЬ

ЯСКРАВА афіша заклікала наших учасників художньої самодіяльності готувати чемодани. І хоч заклик до участі в міжфакультетському огляді був менш символічним, всі зрозуміли його реальний зміст. Почалася бурхлива підготовка до міжфакультетського огляду — конкурсу художньої самодіяльності. І ось огляд почався. Ми не будемо визначати перші місця. Ми лише поставимо декілька запитань.

Чому не представляли свій факультет молоді піаністи-хіміки? Чому Юрій Ямко (істфак), який прекрасно акомпонував товаришам, не грав соло? Чому ст. Кононов та й всі члени бюро КСМ мехмату допустили, щоб багатий талантами факультет пас задніх?

138 студентів — на 8 факультетах — це мало.

Друге питання: «Як?» Щоб відповісти на це питання, давайте перенесемося на хвилинку в зал.

Ліст... Виступає ст. V курсу Ліна Дідора. Музика Ліста — улюблена музика нашої молоді. Грай, Ліно, і як би ти не грала, ми будемо вдячні тобі. І Ліна грала. Але так, що уже через секунду ми забуваємо, що на сцені аматор.

Українська народна пісня «Ой, дівчина по гриби ходила» у виконанні ансамблю (філфак) і французька пісня «Бамбіно» (квартет третьокурсників факультету іноземних мов), незважаючи на різницю в жанрі, сприймаються з однаковим жанром. Вокальний дует — Обширнов і Філіпенко (факультет іноземних мов) майстерно виконує грузинську пісню «Ластівка» і шотландську пісню. Їх довго викликають «на біс».

Були і завали. На жаль, це факультети, на яких багато талановитої молоді (мехмат, фізфак).

Третє питання: «Що?» Що показав огляд? Про це нас повідомили керівники студклубу: 1) Кожен факультет може створити справжню художню самодіяльність. Таланти є всюди. Головне — організатори. Де є організатори — там є і колектив.

2) Готуватися до огляду потрібно з початку учебного року, а не за 2—3 дні, як це робили деякі факультети. А оголошувати про огляд потрібно з початку учебного року.

3) Огляд допоміг перевірити сили перед підготовкою до районного огляду художньої самодіяльності.

Є. ГОГУНСЬКИЙ.

МОЛОДИХ

проти фальсифікації буржуазною наукою Європи і США історії нашої країни, що останнім часом широко розповсюджується пануючими класами капіталістичного світу, надзвичайно важливо в кожній статті критикувати найновіші дослідження буржуазних вчених, присвячені історії СРСР. Ми не маємо морального права залишати без відповіді різного роду перекручення і наклепи буржуазних вчених.

В минулому році на сторінках «Літературної газети» розгорілась дискусія про стиль праць радянських істориків. Ми приєднуємося до думки, висловленої більшістю, що часто наші книги, брошури, статті пишуться сухою, бюрократично-чиновницькою мовою, бліді і невиразні, сповнені фальшивого академізму, а іноді словесного зауму. Стирається всяка різниця між індивідуальними стилями авторів.

В нашому збірнику неможливо відрізнити стиль одного автора від другого. Всім властиве зловживання канцелярськими, заляженими трафаретними зворотами мови, стилем різних резолюцій і т. д. Молоді вчені не повинні забувати, що своїми творами вони повинні впливати не лише на розум, а й на почуття читача, тому їм необхідно виключно увагу звертати на стиль і мову. Живою, образною, пристрасною мовою повинні бути написані дослідження як «старих», так і молодих радянських істориків.

Доцент К. Д. ПЕТРЯЄВ.

„ЗА НАУКОВІ КАДРИ“

СТОР. 3. 16 БЕРЕЗНЯ 1962 р.

Наш фотокореспондент А. Станчев побував на концертах факультетських самодіяльних колективів. Подивіться, що відбувалось на сцені, в залі, за кулісами під час одного з концертів.

ПО ШПАЛЬТАХ СТИНІВОК

Коротко про номер

Одинадцятий номер газети «Історик» відзначається простотою оформлення і різноманітним матеріалом. Газета має декілька розділів. Розповідають учасники всеосяжної наради завідуючих кафедр суспільних наук, студенти-практиканти, дипломники. Про змагання між курсами за звання кращої групи по вихованню активних будівників комунізму розповідає ст. II курсу Мороз.

В останньому розділі висвітлюється вплив газети на життя факультету. В «Історик» № 9 виступав ст. Варбанець, який вказував на необхідність переглянути робочі та навчальні плани, щоб дати студентам більше часу для самостійних занять. Це питання обго-

ворювалося на партійних та профспілкових зборах. Внаслідок цього було введено вільний день. Не забули історики і своєї давньої традиції — випускати спеціальні доданки.

Взагалі враження від газети приємне. І в цьому неабияка заслуга художників Жадана, Фурманової та інших членів редколегії. Але бажано було б урізноманітнити жанри.

О. КОСТЕНКО.

НОВІ ПРАЦІ

ПЕРЕД нами черговий випуск праць молодих вчених Одеського університету. Це плоди кропіткої праці над темами обраних дисертацій. На перших сторінках — фрагменти дисертацій, присвячених історії Комуністичної партії (статті О. І. Романовського, П. І. Щербачка, О. Т. Альошкіна, А. М. Шокиної).

Тут висвітлено і боротьбу більшовиків України напередодні першої світової війни за легальні робітничі організації та вплив на них, і багатогранну діяльність українських більшовиків серед студентства в роки війни та лютневої революції 1917 р., і керівну роль комуністів на будівництві Дніпрогесу, і ріст політичної активності та свідомості комуністів у роки, що передували першій п'ятирічці, і боротьбу Болгарської компартії за використання радянського передового досвіду новаторів промисловості у виконанні планів соціалістичного будівництва в Болгарії в 1949—1953 роках (стаття М. Д. Дихана та М. Т. Чижевського).

Цікаву статтю опублікувала В. І. Скрильова, висвітливши добре ще не вивчене питання про роль комсомолу Одещини в розгромі третього походу Антанти.

В. П. Ващенко опублікував статтю про роль внутрішньої торгівлі південної України напередодні 1861 року.

Значним вкладом у вивчення 100-річної історії Одеського університету є стаття М. С. Бережного про соціальний склад і становище студентів Новоросійського університету напередодні революції 1905—1907 рр.

В короткому відзиві нема можливості детально зупинитися на характеристиці окремих праць. Але всі статті, безперечно, свідчать про приплив нових свіжих сил в радянську історичну науку. Відчувається, що всі автори багато і старанно вивчали джерела, вдало систематизували досліджувані матеріали, використали цілий ряд архівних даних, даних статистики, цінних документів.

Не ставлячи за мету дати критичний огляд цих статей, нам хочеться висловити деякі побажання, корисні, на наш погляд, для всіх авторів збірника.

Перш за все молоді вчені повинні пам'ятати, що, вивчаючи навіть вузькі питання, необхідно прагнути до широких науково-теоретичних узагальнень, тому що це допоможе встановити зв'язок даного питання з явищами і подіями суспільного розвитку. Однак про це забуває, на жаль, більшість дослідників, навіть досвідчених. Необхідно ширше застосовувати порівняльно-історичний метод, який останнім часом недооцінюють, що зовсім невірне.

Відзначимо, наприклад, що в статтях В. М. Немченка і П. С. Самойленка було б з усіх точок зору важливо порівняти становище пролетаріату і селянства України у відповідний період в умовах життя цих соціальних верств в інших районах царської Росії.

Незважаючи на те, що представлені в збірнику статті присвячені порівняно вузьким питанням, джерела і література яких обмежені українською та російською мовами, ми вважаємо, що в інтересах більш дійової й активної боротьби

Весна на філфаці

Весна в цьому році раніше всіх прийшла на філологічний факультет. Зустріли її привітно і ласкаво (так школярі зустрічають шпаків, вивішуючи шпаківні). Правда, на філфаці шпаківнями були газети.

До 8-го березня «Філолог» оголосив конкурс на кращу курсову газету. І коридори ожили. 8-го березня, разом із живими фіалками, пролісками, яскравими квітами курсові газети. Кидаються в вічі назви: «Улыбка» (I рос.), «Здравствуй, весна» (II рос.), «Весняна повінь» (II укр.), «Март» (III рос.), «Вам, ровесниці» (III укр.).

Запізнілась трохи весна на I український. Не хочеться, мабуть, першокурсникам розставитися з зимою. Правда, вони посміхалися, читаючи газети своїх товаришів. А тепер посміхаються на свій «Шумок».

Газети пахнуть справжньою весною, морем і навіть солов'ями. Запрошуємо всіх на наш факультет!

Не жалкуватимете!..

В. КОМАРОВСЬКИЙ,
студент II курсу філфаку

ЦІКАВА БЕСІДА

Мешканці гуртожитку № 1 з великою увагою слухали бесіду «Про моральні риси радянської людини», яку провів 3.3-62 р. в червоному кутку доцент філологічного факультету О. Б. Дорман.

Цікаво, змістовно і в доступній формі розповідав Олександр Борисович. Бесіда допомогла нам розібратись в багатьох незрозумілих для нас питаннях. Численні запитання, виступи студентів В. Касевича, В. Івакіної (історичний факультет), О. Грицай, Г. Камши, Л. Гавриленко (філологічний факультет) та інших свідчили про те, що бесіда зацікавила, примусила думати. Вона має велике значення для виховання нашої студентської молоді в дусі комунізму.

В. НАГАЙНИК,
студент I курсу істфаку.

В СВІТІ ПРЕКРАСНОГО

СЕРЕД видатних діячів науки та мистецтва 19 ст. особливе місце займає О. П. Бородин — могутній талант, один з основоположників російської музичної культури і представник блискучої плеяди російських хіміків 60—80 рр., який збагатив науку відкриттями першорядного значення.

Навчаючись в Петербурзькій медико-хірургічній академії, Бородин відзначається глибиною знань і величезними здібностями дослідника в галузі хімії. Уславлений російський хімік М. М. Зінін — викладач академії, бачачи в ньому майбутнього великого вченого, не схвалював його «надмірних» захоплень музикою. «Пане Бородин, менше займайтесь романсами. На вас я покладаю всі свої надії, щоб підготувати собі замісника», — говорив знаменитий професор своєму улюбленому учневі.

А композитори-сучасники скаржились на те, що хімія забирає надто багато часу у Бородина, який він міг би витратити на створення нових музичних творів. «Величезна кількість різних справ по професурі та жіночі медичні курси завжди заважали йому», — писав видатний російський композитор М. О. Римський-Корсаков.

Близький друг великих російських вчених Д. І. Менделєєва, І. М. Сеченова, О. М. Бутлерова, О. П. Бородин вніс багато нового до скарбниці хімічних наук. Результати його досліджень, опубліковані в 40 працях, принесли йому ще за життя широку популярність як в Росії, так і за кордоном — були перекладені на багато мов.

Олександр Порфирівич був активним громадським діячем, брав участь у боротьбі прогресивних ро-

сійських вчених за виховання так необхідних тоді в Росії освічених людей. Завдяки турбуванням Бородина та його друзів були створені численні хімічні школи, які прославляли російську хімічну науку. О. П. Бородин був одним із основоположників перших в Росії Вищих жіночих курсів, опорою і другом всіх тих, хто вчився.

Музиці Бородин віддавав лише свій відпочинок. «Я можу писати музику лише тоді, коли хворію настільки, що не читаю лекцій, не ходжу в лабораторію, але ще можу дечим займатися. Саме тому мої товариші по музиці, всупереч загальноприйнятим звичаям, бажають мені завжди не здоров'я, а хвороби».

О. П. Бородин належав до прославленої групи російських композиторів, названої «Могутньою кучкою», до складу якої входили

ГАРМОНІЯ ВЕЛИКОГО ТАЛАНТУ

(До 75-річчя з дня смерті
О. П. БОРОДИНА)

М. О. Балакирев, М. О. Римський-Корсаков, М. П. Мусоргський, Ц. О. Кюї, В. В. Стасов. Виконуючи заповіт великого Глінки, композитори «Могутньої кучки» прагнули до реалістичного показу життя, думок і переживань російського народу, його високих дум і сподівань.

«Бородин створив у кількісному відношенні небагато, — писав відомий музичний критик В. В. Стасов, — значно менше, ніж його товариші, але в усіх, без винятку, творах відчувається повний розвиток і глибока довершеність. ...Талант Бородина однаково могутній і надзвичайний як в симфонії, так і в опері, і в романсі. Головні якості його — велетенська сила і широта, колосальний розмах, швидкість і поривчастість, поєднані з дивовижною пристрастю, ніжністю і красою».

Така його опера «Князь Ігор» — найвизначніший твір російської класичної музики. Опера написана широкими, могутніми мазками, як героїчний епос, з глибоким розкриттям його змісту. Образи опери глибоко реалістичні, зігріті живим диханням епохи, історично далекі, але психологічно зрозумілі й близькі нам. В образі Ігоря О. П.

Бородин створив у російській музиці характер воїна-воїдя, захисника рідної землі. Щира і правдива Ярославна — любляча і віддана подруга Ігоря — важко переживає за долю батьківщини. А поряд — образи Галицького і його прибічників: Скули, Єрошки та інших, з їх дрібними почуттями і пристрастями, підступними планами.

«Багатство характерів, елементів народно-російського і східного (половецького), трагедія, яка замінюється комедією, пристрасть, любов, гумор, глибока характеристика, картини природи — роблять оперу монументальним явищем в російській музиці... Оригінальним, новим і вражаючим», — писав В. В. Стасов. Вперше опера «Князь Ігор» була поставлена на сцені в Петербурзі в 1890 р.

Могутні й пристрасні три створені О. П. Бородином симфонії. Особливо запам'ятовується 2-га симфонія, яку назвали «Богатирською». «Кращі знавці і численна публіка аплодували Вам», — писав Бородину про виконану в Баден-Бадені 2-гу симфонію великий композитор і музикант Ференц Ліст.

Написані О. П. Бородином квартети, струнні тріо, фортепіанні мініатюри відзначаються надзвичайною красою. В них композитор вступає як справжній творець камерно-інструментальної музики. Мальовнича і глибока за змістом музична картина «В Середній Азії», яка була написана в 1880 р.

Широкий музичний діапазон його романсової творчості. «Пісня темного лісу», «Морська царівна», «Море», написані композитором на власні тексти. Великою людською тугою пройнятий романс «Для берегов отчизны дальней», написаний на слова О. С. Пушкіна.

Багатогранною і різнобічною була творчість О. П. Бородина. Вчений, який гаряче боровся за культурний розвиток своєї батьківщини, всю свою кипучу енергію спрямовував на боротьбу за розвиток наук в Росії, і самородок, геніальний композитор, на спадщині якого зросли і зміцніли цілі покоління чудових російських вчених, композиторів.

Б. КАЦМАН.

ОГОЛОШЕННЯ

23 березня о 17 годині в аудиторії ім. Шевченка (пров. Маяковського, 7) відбудеться диспут по роману лауреата Ленінської премії Михайла Стельмаха «Правда і кривда». Запрошуються всі бажаючі взяти участь.

В редакцію „ЗНК“

З великою схвилюваністю звертаюсь до Вас, дорогі нинішні і колишні учні, друзі по роботі, члени ректорату, парткому, профкому, деканату, члени всіх кафедр факультету — ініціатори і організатори мого великого свята, — зі словом глибокої вдячності. Спасибі за теплоту висловлених почуттів, за атмосферу глибокої людяності, яка панувала в залі, за чудові квіти в лютому, за щирі побажання здоров'я і творчих успіхів — спасибі за те, що моє свято ви всі

сприйняли як свято факультету, як своє свято.

Приношу щирі вдячність всім установам і особам, які поздоровили мене, за добру пам'ять, за високу оцінку моєї діяльності, за хороше побажання. Бажаю всім справжньої молодості, радості в праці на благо нашої дорогої Батьківщини.

З. А. БОРИНЕВИЧ-БАБАЙЦЕВА,
доцент кафедри російської і зарубіжної літератури.

Портрет музичного діяча О. П. Бородина, зроблений його колегою по Петербурзькій медико-хірургічній академії М. М. Зініном. Зображення в музеї О. П. Бородина в Одесі.

„Демон“ Врубеля

Синий демон.
Сильный демон!
Он из камня будто сделан.
Он из красок, цвета сделан.
Страшный демон.
Черный демон.
Рядом — люди.
Видят мало:
Вместо глаз — печать печалей,
Жизнь в глазах полна обмана —
Вся она из обещаний!
Падший ангел!
Что он хочет?
Ведь глаза его, как пытка.
В изумруде синей ночи
Тайной жизнь его покрыта.
Хочет демон правды вечной.
Знает демон ложь и старость.
У него могучи плечи.
Может, силы не осталось?
Рядом — люди.
Видят много.
Видят века символ грубый,
Весь охваченный тревогой,
Но сидящий мрачной грудой.
Смотрит он на красный факел.
Блики ярко в нем играют!
Отвернулся падший ангел
от обещанного рая.
Сколько в нем таится силы!
Он подыметься, он встанет
И пойдет как символ синий
Алой крови всех восстаний.

Рудольф ФЕДЕНЕВ.

„ЗА НАУКОВІ КАДРИ“
СТОР. 4, 16 БЕРЕЗНЯ 1962 р.

Чому свято, а кому...

Вечірніми вулицями, серед поспішаючих перехожих 7 березня повільно, ніби розшукуючи щось, йшли двоє. Підняті коміри, білі сигарети, підозрілі погляди. Два «герої» вийшли на небезпечне «діло». Два нащадки Мишки Япончика йшли до невизначеної цілі. Душі їх прагнули «подвигу», «особливих» дій. Але чому вони йдуть так невпевнено, безцільно, штовхаючи перехожих? І посміхаються безглуздо, не виймають рук із кишень, пальці їх немов відчувають холодну сталь зброї. З рота вилітають звуки, які нагадують рев неандертальця і хлюпання весел. Еге! «герої» ж і яні. Біля похмурого будинку стоїть машина, вони повертають до неї. По-господарськи розглядають її, б'ють ногою по пружних шинах, радяться.

— Підійде!
Вищезгаданий Япончик був би в захопленні від їх спокійного вигляду. Вони намагаються завести мотор. «Москвич» чхає і протестує. Ну що ж, згадали, що людина колись орала «на своїх двоєх». Вони заходять з хвоста і починають підштовхувати непокірного коня. Невідомий, який з'явився несподівано, як Хотабич з пляшки, пропонує свою допомогу. Він сідає за руль. А тепер — вперед! Машина повільно котиться вулицями. А чому повільно? На це і звертає увагу пильне, неспокійне око мільйонера. Він наближається. Чути тупотіння і переривчасте дихання. Тікають? Мільйонер склав норми ГТО-2, і хто утече від нього? Куц?

Що ж це — детективне оповідання? Чи, може, ці двоє хотіли

подарувати автомашину кому-небудь із представниць прекрасної половини людства? Непогано!
Ні, на жаль, це не детектив, не подарунок, а...

КОРОТКИЙ ОПИС

7 березня 2 джентльмени — студенти II курсу М. Климов і В. Яковенко — склали, нарешті, останню заборгованість. На radoша випили і... (читай вище).

Суд товаришів. Різкі, дошкульні, справедливі слова. Уже виступило 20 осіб. Обурюються. Вадим Дунаєвський, громадський обвинувач, гнівно заявляє: «Звикли, що нячаться з ними. А чому? Ні, не місце їм в університеті!»

«І з комсомолу гнати треба!» — крикнув хтось.

Обвинувачувані мовчали. Та й що говорити? Навіщо виправдовуватися? Іх уже не раз попереджали, багато розмовляли з ними агітатор курсу. В. К. Шиманський.

Однак знайшлися і захисники. Дружки говорять, треба рятувати. Головний захисник комсорг групи Б. Алтоїз: «Вони не винні. Просто хлопці випили, з ким не буває». В аудиторії шум, крики, обурення.

З ким не буває!.. Дуже вже часто спотикаються Климов і Яковенко. В колгоспі дебошували, лекції пропускають, вчитися не хочуть, і ось знову. Тепер на курсі це вже зрозуміли, хоч і з запізненням. Справедливе одностайне рішення прийняли другокурсники. Виключити Климова і Яковенка з університету. Не місце їм і в комсомолі. Вирок остаточний і оскарженню не підлягає.

А. ПЕРЕЙМЕР, Р. ФЕДОРОВ.

Редактор В. ФАЩЕНКО.